

5. Met Hem opgewekt

Gaven de vorige drie uitdrukkingen die gemeenschap met Christus aanduiden al voldoende stof tot ruime overdenking en praktische toepassing voor leer en leven, het wordt nog wonderlijker.

Christus is opgewekt.

'En dat Hij is begraven, en dat Hij is opgewekt ten derde dage, naar de Schriften.' (1 Kor. 15:4).

Hij had het Zijn discipelen al voorzegd.

'Van toen aan begon Jezus Zijn discipelen te vertonen, dat Hij moest heengaan naar Jeruzalem, en veel lijden van de ouderlingen, en overpriesters, en schriftgeleerden, en gedood worden, en ten derden dage opgewekt worden.' (Mat. 16:21). "Maar nadat Ik zal opgestaan zijn, zal Ik u voorgaan naar Galilea." (Mat. 26:32; Mar 14:28).

Vriend en vijand getuigden van het feit dat Hij dit gezegd had.

'Heer, wij zijn indachtig dat deze verleider, nog levende, gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan.' (Mat. 27:63).

'Hij is hier niet; want Hij is opgestaan, gelijk Hij gezegd heeft.' (Mat. 28:6).

En dat het waarlijk gebeurd was, zoals Hij voorspeld had, blijkt wel uit dit laatst aangehaalde vers, en vele andere getuigenverklaringen.

'En als Jezus opgestaan was, des morgens vroeg, op de eerste dag der week, verscheen Hij eerst aan Maria Magdalena, uit Wie Hij zeven duivelen uitgeworpen had.' (Mar. 16:9).

'En zij, opstaande ter elfder ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elven samenvergaderd, en die met hem waren, welken zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien. En zij vertelden hetgeen op de weg geschied was, en hoe Hij hun bekend was geworden in het breken van het brood.' (Luk. 24:33-35).

De opstanding van Christus is een feit. Een historisch feit. Waar gebeurd. Thomas kon het ook maar moeilijk geloven. Maar juist hij kreeg het onomstotelijke bewijs dat Christus in het graf 'geen verderving' had gezien.

'Daarna zei Hij tot Thomas: Breng uw vinger hier, en zie Mijn handen, en breng uw hand, en steek ze in Mijn zijde; en zijt niet ongelovig, maar gelovig.' (Joh. 20:27).

De gaten zaten nog in Zijn handen en Zijn zij. De Heere is waarlijk opgestaan. Niet met een schijnlichaam, maar met het lichaam dat de vernedering had moeten ondergaan. Hier moeten we eerst van doordrongen en in ons hart van harte overtuigd zijn, om Paulus verder te kunnen volgen.

5.a.

Dat de opstanding van de Heere een grote plaats in Paulus' denken innam, blijkt uit zijn brieven.

'Maar ook om onzentwil, welke het zal toegerekend worden, namelijk degenen, die geloven in Hem, Die Jezus, onze Heere uit de doden opgewekt heeft. Die overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.' (Rom. 4:24,25).

'En God heeft ook de Heere opgewekt, en zal ons opwekken, door Zijn kracht.' (1 Kor.6:14).

'Wetende, dat Hij, Die de Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken, en met ulieden daar zal stellen.' (2 Kor. 4:14).

'Paulus, een apostel, (geroepen niet van mensen, noch door een mens, maar door Jezus Christus, en God de Vader, Die Hem uit de doden opgewekt heeft.' (Gal. 1:1).

'Naar de werking der sterkte Zijner macht, Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt.' (Efe. 1:19,20).

'En Zijn Zoon uit de hemelen te verwachten, Die Hij uit de doden verwekt heeft, namelijk Jezus, Die ons verlost van de toekomstige toorn.' (1 Thes. 1:10).

Dit zijn maar een paar voorbeelden, volkomen willekeurig uitgekozen. Er zouden veel meer Schriftgedeelten en teksten aan te halen zijn, waarin Paulus het feit en het belang van de opstanding van Christus noemt.

Voor Paulus persoonlijk had de opstanding van de Heere nog een ander belang. Zijn apostelambt stond of viel met de waarheid van de opstanding. Menigmaal werd Paulus aangevallen op het feit dat hij helemaal geen apostel was. Dat is wel min of meer logisch, omdat hij een zo hele aparte plaats innam. Hij hoorde niet bij de Twaalven. Hij was niet jarenlang met Christus opgetrokken. Hij was geen getuige geweest van al de wonderen en tekenen die Hij deed. En hij was in die tijd ook niet door de Heere persoonlijk geroepen. Hij was van een geheel andere orde. Hij was niet geroepen door de Heere op aarde, maar de Heere in de hemelen, de opgestane Heere.

In één van zijn verdedigingen beschrijft hij het zo.

'Ben ik niet een apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus, onze Heere gezien?' (1 Kor. 9:1).

Het is een vraag die geen antwoord nodig heeft. Natuurlijk heb ik de Heere Jezus Christus wel gezien. Na Zijn opstanding.

'En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene gezien.' (1 Kor. 15:8).

5.b.

Christus voor ons opgewekt. Net als we lezen dat Hij voor ons was gekruisigd, en gestorven, komt dit ook voor bij Paulus.

'Welke overgeleverd is om onze zonden, en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.' (Rom. 4:25).

Dit is het slotvers van Romeinen 4, waarin Paulus het geloof van Abraham beschrijft en toepast. In feite wordt er bij Abraham ook een opwekking uit de doden uitgewerkt. Naar de mens gesproken was het onmogelijk dat hij en Sara ooit nog een kind zouden krijgen. Maar

'hij heeft aan de belofenis Gods niet getwijfeld door ongeloof; maar is gesterkt geweest in het geloof, gevende God de eer. En ten volle verzekerd zijnde, dat hetgeen beloofd was, Hij ook machtig was te doen. Daarom is het hem tot rechtvaardigheid gerekend.'(Rom. 4:20-22).

In de navolgende verzen past Paulus dit geloof toe op hen *'die geloven in Hem, die Jezus, onze Heere, uit de doden opgewekt heeft.'* (Rom. 4:24).

En het 'Christus voor ons opgewekt' klinkt ook door in 1 Korinthe 15. Geen opstanding der doden? Dat is een van de dwalingen die de gemeente in Korinthe onrustig maakte. Geen opstanding der doden? Dan is Christus ook niet opgestaan, en als dat zo is, dan is al ons geloof ijdel, tevergeefs.

5.c.

De opstanding van Christus is als het ware ook een onderpand van de opstanding van de Zijnen. Iets wat nog in de toekomst ligt. Dat aspect zagen we bij zijn kruisiging, dood en begrafenis, natuurlijk niet.

'Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, en is de eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn. Want dewijl de dood door een mens is, zo is ook de opstanding der doden door een Men. Want gelijk zij allen in Adam sterven, alzo zullen zij ook in Christus levend gemaakt worden. Maar een ieder in zijn orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn, in Zijn toekomst.' (1 Kor. 15:20-23).

Een opwekking van de doden in de toekomst dus. Een levendmaking voor hen die in Hem ontslapen zijn.

5.d.

Met een opstanding voor de gelovigen in de toekomst onderscheidt Paulus zich niet van anderen. Die waarheid was bekend. Christus opgewekt voor de gelovigen was ook niet onbekend bij hen die geloofden in de opstanding van Christus. Petrus schrijft bijvoorbeeld:

'Geloofd zij de God en Vader van onze Heere Jezus Christus, Die naar Zijn grote barmhartigheid ons heeft wedergeboren, tot een levende hoop, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden, tot een onverderfelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u.' (1 Pet. 1:3,4).

Hoewel 'Christus opgewekt voor onze rechtvaardigmaking' een prediking is, die ook nauwelijks gehoord wordt, en zeker alle aandacht behoeft, is het ons daar in deze serie studies niet om te doen.

Het is ons te doen om 'wij met Hem.' En dat lezen we ook van de opwekking uit de doden! Het is een prediking die weer specifiek bij Paulus hoort. Nergens anders in de Schrift vinden we dit aspect van de waarheid. Ook niet in de brieven van de andere apostelen. En het is zelfs de vraag of die dat wel verstaan hebben.

'Maar God, Die rijk is in barmhartigheid door Zijn grote liefde, waarmee Hij ons liefgehad heeft, ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus; (uit genade zijt gij zalig geworden) en heeft ons mede opgewekt [...]' (Ef. 2:4-6).

'Zijnde met Hem begraven in de doop, in welke gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft. En Hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden, en in de voorhuid van uw vlees, mede levend gemaakt met hem, al uw misdaden u vergevende.' (Kol. 2:12,13).

'Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods.' (Kol. 3:1).

Alleen in deze drie teksten vinden we het Griekse woord voor 'mede opgewekt,' *sunegei-roo*.

Dit onderwijs zullen we in een breder verband onderzoeken. Het is het onderwijs van de apostel Paulus, de apostel der heidenen. En alleen dit onderwijs kan ons leiden tot de positie die Paulus voor ogen heeft:

'Totdat wij allen zullen komen tot de enigheid van het geloof en van de kennis van de Zoon van God, tot een volkomen man, tot de mate van de grootte van de volheid van Christus; opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met alle wind der leer, door de bedriegerij der mensen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen.' (Ef. 4:13,14).

5.e.

De drie teksten met *sunegairoo* komen dus weer alleen in Paulus' brieven voor. Maar daar hebben we niet genoeg mee gezegd. Het zijn de brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen. En dat is bijzonder; in elk geval de moeite om even bij stil te staan.

We kunnen Paulus' brieven, en daarmee zijn bediening, onderscheiden in twee delen, twee perioden.

De eerste periode loopt vanaf zijn bekering tot aan ongeveer zijn eerste gevangenschap in Rome. We kunnen deze periode aangeven als de Handelingentijd. We zien Paulus aan het eind van het boek Handelingen als een gevangene te Rome.

De tweede periode loopt vanaf deze eerste gevangenschap, tot aan zijn dood. Hoewel Paulus in deze tijd niet voortdurend gevangen heeft gezeten, kunnen we dit de Gevangenisperiode noemen. Ook aan het eind van zijn leven vinden we hem eenzaam en door bijna een ieder verlaten in een kerker.

Het is belangrijk om deze perioden in zijn bediening te zien en zijn onderwijs daarin te onderscheiden.

De brieven die geschreven zijn in de eerste periode zijn: Romeinen, 1 Korinthe, 2 Korinthe, Galaten, 1 Thessalonicenzen, 2 Thessalonicenzen en Hebreeën.

De tweede serie brieven is: Efeze, Filippenzen, Kolossenzen, 1 Timotheüs, 2 Timotheüs, Titus en Filemon.

In met name de brieven aan de Efeziërs en de Kolossenzen doet Paulus het onderwijs aangaande de Verborgenheid uit de doeken. Deze Verborgenheid was hem kort voor of tijdens zijn gevangenschap pas geopenbaard. Het was de Verborgenheid, 'die van alle eeuwen verborgen is geweest in God' (Ef. 3:9).

Het 'mede opgewekt' moeten we lezen tegen de achtergrond van deze nieuwe openbaring. Nergens anders vinden we de woorden, ook niet in de andere, vroegere brieven van Paulus. Waarom niet? Omdat toen de Verborgenheid nog niet was bekend gemaakt, en omdat Paulus toen nog niet het 'met Christus mede opgewekt' kende. Niet qua leer, en niet qua bevinding. In zijn vroegere brieven stopt het bij 'met Hem begraven.' Maar in zijn Gevangenisperiode gaat het verder. Zelfs verder, veel verder dan 'met Hem opgewekt.'

5.f.

Hoewel we 'mede opgewekt' niet vinden in Paulus' brieven geschreven tijdens de Handelingen periode, is er wel een Schriftgedeelte in die brieven, dat er dichtbij komt. Romeinen 6 hebben we eerder in deze serie studies gezien, en het is nodig dat we er nog eenmaal naar terug keren voor we de gedeelten in Efeze en Kolossenzen nader gaan onderzoeken.

'Of weet gij niet, dat zovelen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven, door de doop in de dood, opdat, gelijkterwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens

wandelen zouden. Want indien wij met hem één plant geworden zijn in de gelijkmaking Zijns doods, zo zullen wij het ook zijn in de gelijkmaking Zijner opstanding.' (Rom. 6:3-5),

'Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zo geloven wij, dat wij ook met Hem zullen leven, wetende, dat Christus opgewekt zijnde uit de doden, niet meer sterft; de dood heerst niet meer over Hem. Want dat Hij is gestorven, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode. Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onze Heere.' (Rom. 6:8-11).

In de eerste plaats maakt Paulus hier de vergelijking met Christus' opstanding.

'Opdat, gelijkerwijs Christus uit de doden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzo ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.' (Rom. 6:4).

Zoals Christus is opgewekt tot, of waarschijnlijk beter, door de heerlijkheid des Vaders, en voor Hem dus alles anders is geworden, zo vangt er voor ons ook een geheel nieuw leven aan. Een nieuwigheid des levens, door te 'dienen in nieuwigheid des geestes.' (Rom. 7:6).

Alles is nieuw geworden.

'Zo dan, indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel [een nieuwe schepping]; het oude is voorbijgegaan, ziet het is alles nieuw geworden.' (2 Kor. 5:17).

In de tweede plaats. We zien hier weliswaar niet het woord 'mede opgewekt' maar wel een ander woord met 'sun', 'mede'. Eigenlijk staat er:

'indien wij MEDE GEPLANT zijn in de gelijkmaking van Zijn dood' (Rom. 6:5).

We zijn één plant met Hem in Zijn dood, maar dan zullen we het ook zijn in Zijn opstanding. Paulus gebruikt hier de toekomstige tijd. We zullen het zijn, maar nu nog niet. Paulus komt hier heel dicht bij het mede opgewekt zijn, vooral door de eenheid met Christus aan te geven, maar hij zegt het nog niet.

En ten slotte zien we in dit gedeelte nog een vergelijking, die parallel loopt met vers 4.

'Want dat Hij gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven; en dat Hij leeft, dat leeft Hij Gode. Alzo ook gijlieden, houdt het daarvoor dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus, onze Heere.' (Rom. 6:11).

Misschien komt Paulus hier wel het dichtst bij 'mede opgewekt' In feite zegt hij het met wat andere woorden. Christus leeft, houdt het er dan voor dat u zelf ook leeft, na gestorven te zijn. En leven na gestorven te zijn kan niet anders dan door opstanding, opwekking uit de doden.

5.g.

We komen nu aan de eigenlijke, eerder aangehaalde teksten. We gaan eerst stil staan bij Efeze 2:6:

'En heeft ons mede opgewekt.'

We kunnen dit niet met een paar woorden afdoen. En dat wordt des te begrijpelijker als we inzien dat deze tekst in de context staat die begint in Efeze 1:15, dus het laatste gedeelte van dat hoofdstuk. Door de hoofdstukindeling worden stukken die bij elkaar horen nogal eens gescheiden, of gedeelten die niets met elkaar te maken hebben bijeengevoegd. Bovendien zijn de kopjes boven de tekst soms misleidend. Zowel de hoofdstukindeling als deze kopjes zijn niet geïnspireerd. En soms winnen we ermee door ze te negeren en alleen naar de tekst kijken.

In de Bijbel die nu voor me ligt staat bijvoorbeeld boven hoofdstuk 2: 'Verlossing uit genade.' Dat is natuurlijk ontleend uit de verzen 5 en 8. Maar we kunnen ons afvragen of dat werkelijk het grote onderwerp van dat eerste deel van hoofdstuk 2 is.

Dat Efeze 2:1 tamelijk onnatuurlijk is gescheiden van het eerste hoofdstuk blijkt uit de eerste woorden, 'en u' en de verlegenheid van de meeste vertalers over wat er nu na die twee woordjes moest volgen.

Uit die eerste twee woordjes blijkt dat dat vers in het nauwste verband staat met wat eraan vooraf ging. De in de SV cursief gedrukte woorden '*heeft Hij mede levend gemaakt*' zijn ingevoegd om de tekst leesbaar te maken. Maar zijn de juiste woorden ingevoegd? Ze zijn ontleend aan vers 5, en als het ware naar voren gehaald. Dat is vrij logisch, en op zich, taalkundig niet verkeerd. Maar het is hier niet nodig om iets dergelijks te doen, omdat de tekst zonder deze invoegingen duidelijk genoeg is, mits op de juiste wijze gelezen. En zoals de tekst er nu staat missen we het doel van de apostel, en gaat het allerheerlijkste onderwijs als we niet oppassen aan ons voorbij.

5.g.1

De context die we willen onderzoeken begint in Efeze 1:15.

'Daarom ook ik, gehoord hebbende van het geloof in de Heere Jezus, dat onder u is, en de liefde tot al de heiligen, houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijn gebed.'

En dan gaat Paulus beschrijven waarvoor hij voor deze trouwe gelovigen bidt. Merk op dat zijn gebed van een wel heel andere aard is dan die we doorgaans om ons heen horen, of zelf tot God opzenden.

'Opdat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis; namelijk verlichte ogen van uw verstand, opdat gij moogt weten, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij der heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen.' (Ef. 1:17,18).

De Efeziërs waren gelovigen. En niet van de minste soort. Paulus kon heel wat aan hun kwijt. Maar toch achtte hij het nodig om verlichte ogen van het verstand. Hadden ze die dan nog niet? Hij bad dat ze te weten zouden komen welke de hoop van Zijn roeping was? Wisten ze dat dan nog niet, of slechts heel gebrekkig? We hoeven er niet aan te twifelen. Dit groepje gelovigen kende Christus. Paulus had immers van hun geloof in de Heere Jezus gehoord en de liefde die zij tot al de heiligen hadden? Nee, zij hadden al een verregaande, hartelijke kennis van Christus. Maar er was meer voor hen. En Paulus wilde dat ze dat ook zouden gaan begrijpen. Dat was het doel waarvoor hij dag en nacht bad.

Het vervolg van het gebed is belangrijk voor ons huidige onderzoek.

'En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt; en heeft Hem gezet tot Zijn rechterhand in de hemel.' (Ef. 1:19).

Dus wat staat er in dit deel van Paulus' gebed? Hij wilde dat de Efeziërs, die geloofden naar de werking der sterkte Zijner macht, zouden weten wat een uitnemend grote kracht van God hun deel was.

5.g.2

De Efeziërs geloofden naar, in de zin van overeenkomstig, de werking der sterkte van Zijn macht. Het zou zeker de moeite waard zijn om hier woord voor woord bij stil te staan, maar omdat het toch al moeilijk is om de grote lijn vast te houden, zullen we dat niet doen.

Paulus bad dat de trouwe gelovigen zouden verstaan welke de uitemende grootheid Zijner kracht aan hen was (Ef. 1:19). Wat bedoelde hij hiermee? Wat is die kracht? Het antwoord op die vragen staat in het volgend vers.

'Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en Hem heeft gezet tot Zijn rechterhand in de hemel.'

De kracht Die in Christus werd gewerkt als God Hem uit de doden heeft opgewekt en aan Zijn rechterhand heeft gesteld is van een uitnemende grootheid. Paulus komt woorden te kort om te beschrijven hoe groot die kracht was. En diezelfde kracht, de uitnemende grootheid ervan, 'zij aan ons'. Dat wilde Paulus de Efeziërs laten weten. Dat ze die kracht zouden kennen.

'De uitnemende grootheid Zijner kracht, [...] Die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt, en Hem heeft gezet aan Zijn rechterhand in de hemel.'

Het ging Paulus hier niet om 'eenvoudig geloven' of iets dergelijks. Nee zoals een machtige kracht in Christus werd gewerkt bij Zijn opwekking uit de doden, zo werd er ook iets in die gelovigen in Efeze uitgewerkt.

5.g.3

'En u...' (Efe 2:1). In welk verband staan deze woordjes nu met het voorgaande? En wat moet er nu volgen op die puntjes?

In het voorgaande zagen we dat Paulus bad dat de gelovigen de uitnemende grootheid Zijner kracht aan ons zouden kennen. De kracht die God in Christus gewrocht heeft als Hij Hem uit de doden opwekte. Diezelfde kracht in de opstanding van Christus werkte dus ook in de Efeziërs, of moet althans een merkbare, een te kennen uitwerking hebben gehad. Paulus kon er om bidden dat zij die kracht zouden kennen, zouden weten.

En als we ons dat realiseren, dan vormen 1:20 en 2:1 een wonderlijke eenheid. Een eenheid die Paulus in dit gehele gedeelte naar voren wenst te brengen.

Lees die teksten eens zo:

Welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven,[...],
Die Hij gewrocht heeft in Christus Jezus, als Hij HEM uit de doden heeft opgewekt en
tot Zijn rechterhand in de hemel heeft gezet,....,
..., EN U...

Zo staat het er misschien nog steeds wat cryptisch. Maar wat ik bedoel is het volgende. God heeft Hem uit de doden opgewekt en tot Zijn rechterhand in de hemel gezet, en ook u. Het is een en dezelfde kracht Gods die dat gewerkt heeft, en daarom kon Paulus bidden dat zij die kracht zouden kennen.

We hoeven na de woordjes 'en u' in 2:1 dus helemaal niets toe te voegen. Beschouw 1:21-23 als een tussenzin, en de rest spreekt voor zich. Maar als we omwille van de duidelijkheid en de leesbaarheid toch iets in willen voegen dan moeten we het zo doen:

'Die Hij gewrocht heeft in Christus Jezus als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt en tot Zijn rechterhand in de hemel gezet heeft,[...] en u met Hem uit de doden heeft opgewekt en tot Zijn rechterhand in de hemel heeft gezet.'

De bedoeling moge duidelijk zijn:

‘En welke de uitnemende grootheid Zijner kracht zij aan ons, die geloven, naar de werking der sterkte Zijner macht, als Hij Hem, EN U, uit de doden heeft opgewekt en gezet heeft tot Zijn rechterhand in de hemel.’

5.g.4

Dat we met bovenstaande in 4.g.3 werkelijk tot de waarheid en de kern doordringen blijkt uit wat Paulus een paar verzen verderop schrijft, en wat het uitgangspunt van deze studie was:

‘God... heeft ons levend gemaakt met Christus,... en heeft ONS MEDE OPGEWEKT, en heeft ons MEDE GEZET IN DE HEMEL in Christus.’ (Ef. 2:4-6).

Hij geeft hier een korte samenvatting en de kern van wat hij in de ongeveer tien voorafgaande verzen aan de gelovige Efeziërs wilde duidelijk maken.

Christus opgewekt en in de hemel gezet, en wij met Hem. Dat is de boodschap, niet alleen van 2:6, maar ook van het gedeelte vanaf 1:15.

5.g.5

We gaan nu dit ‘mede opgewekt’ en ‘mede gezet in de hemel’ in de grotere context bezien.

Mede gekruisigd, mede gestorven en mede begraven. Daarover hebben we het in de eerste drie punten gehad. Dat was een leer die Paulus met name in Romeinen en Galaten uiteenzette. Verder ging Paulus niet. Verder kon Paulus niet gaan. Gedurende de Handelingen periode was dat het wat hij bekend kon maken. De gelovigen die Paulus toen konden volgen wisten zich met Christus begraven, en hadden de zekerheid dat zij met Hem zouden leven. Zij moesten zich voor de zonde dood beschouwen, maar Gode levende in Christus Jezus. Maar Paulus rept daar nog met geen woord over de uitnemende grootheid Zijner kracht die Hij gewrocht heeft in Christus Jezus als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt en Hem gezet heeft tot Zijn rechterhand in de hemel.

Die waarheid komt pas in de brief aan de Efeziërs. Daarin bouwt hij dus op het fundament wat hij in de vroegere brieven gelegd heeft. Opgewekt worden kan alleen als je eerst gestorven bent. Dat is een logische en heldere implicatie. Maar dat Paulus dat fundament ook in de brief aan de Efeziërs herhaalt is minder helder. Dat ligt niet aan Paulus, maar aan de vertalingen, en het onbegrip van wat hij in het onderhavige Schriftgedeelte zegt.

Ik doel op Efeze 2:1 en 2:5.

En u heeft Hij mede opgewekt en mede gezet in de hemel,

‘daar gij dood waart door de misdaden en de zonden.’

Er staat geen ‘door’ in de tekst. NBG’51 heeft ‘in’, ‘hoewel gij dood waart in uwe misdaden en zonden.”

Woord voor woord geeft het Grieks: ‘zijnde dood den misdaden en den zonden van u.’

Ik gebruik expres de verouderde Nederlandse derde naamval: “den” zonder voorzetsel. Want dat is ook de constructie van het Grieks. Het voorzetsel moeten wij erbij denken. Nu hoeft ‘in’ of ‘door’ strikt genomen niet fout te zijn, maar waarschijnlijk zou Paulus de overeenkomstige woordjes in het Grieks gebruikt hebben, als hij dat bedoeld had. Paulus bedoelt hier ‘voor’! ‘Dood voor uw misdaden zonden en overtredingen.’

We kunnen enkele parallellen geven om dit te illustreren.

‘Wij, die der zonde gestorven zijn.’ (Rom. 6:2)

We lezen hier 'voor de zonde' of 'aan de zonde', maar niet 'door de zonde'.

'Want dat Hij der zonde gestorven is, dat is Hij der zonde eenmaal gestorven.' (Rom. 6:10).

'Houdt het daarvoor dat gij wel der zonde dood zijt.' (Rom. 6:11)

Hier opnieuw 'dood voor de zonde' niet 'door de zonde'.

'Want ik ben door de wet der wet gestorven.' (Gal. 2:19).

Hier te vertalen met 'ik ben door de wet door de wet gestorven' is onzin. Daar waar de SV 'door de wet heeft' staat het voorzetsel er in het Grieks ook. 'Der wet' is weer die derde naamval, de dativus in het Grieks. Daar dus ook weer 'aan de wet' of 'voor de wet.'

Te proberen in de andere bovenstaande teksten 'door' of 'in' voor 'de zonde' te plaatsen is onmogelijk, en zou in Romeinen 6:10 zelfs Godslasterlijk zijn.

Efeze 2:5 kunnen we op gelijke wijze lezen.

'Maar God, Die rijk is in barmhartigheid door Zijn grote liefde, waarmede Hij ons heeft liefgehad, en wij dood zijnde voor de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus.'

Ook in het parallelle gedeelte in de brief aan de Kolossenzen hebben we een soortgelijke constructie. We staan daar onder 4.h. nog even bij stil.

5.h.

'Zijnde met Hem begraven in de doop, in welke gij ook met Hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft.' (Kol. 4:12).

In deze tekst en het Schriftgedeelte waarin hij voorkomt vinden we slechts een bevestiging van alles wat we tot nu toe hebben gezien in de Efeze brief, alleen in een andere context, tegen een andere achtergrond.

In het gedeelte waarin de tekst staat waarschuwt Paulus tegen dwaalleringen. We kunnen Kolossenzen 2:4 tot 2:23 ruwweg onderscheiden in vier gedeelten die elk met een waarschuwing beginnen.

'En dit zeg ik, opdat niet iemand u misleide met beweegredenen, die een schijn hebben.' (Kol. 2:3)

'Ziet toe, dat niemand u als een roofvervoere door de filosofie, en ijdele verleiding, naar de overlevering der mensen, en niet naar Christus.' (Kol. 2:8).

'Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk van de feestdag, of van de nieuwe maan, of van de sabbatten.' (Kol. 2:16).

'Dat dan niemand u overheerse naar zijn wil in nederigheid en dienst der engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, tevergeefs opgeblazen zijnde door het verstand van zijn vlees.' (Kol. 2:18).

Het gedeelte van de tekst begint in 2:8 en eindigt bij vers 15. We zullen dat gehele gedeelte weer iets uitgebreider bekijken.

5.h.1.

Ook in dit gedeelte vinden we ‘mede levend gemaakt met Hem’ in de directe context van mede opgewekt (vers 12, 13). Dit zagen we ook reeds in Efeze 2:5 en 6. We vinden het woord voor mede levend maken alleen hier, en het staat dus in nauw verband met ‘met hem opgewekt.’

Dat Christus is ‘levend gemaakt’ lezen we maar op één andere plaats in de Bijbel, namelijk 1 Petrus 3:18.

‘Want Christus heeft ook ééns voor de zonden geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen; Die wel gedood is in het vlees, maar levend gemaakt door de Geest.’

In Romeinen 8:11 staat levend gemaakt worden in verband met de opwekking van Christus.

‘En indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont, zo zal Hij, Die Christus uit de doden opgewekt heeft, ook uw sterfelijke lichamen levend maken, door Zijn Geest, Die in u woont.’

Maar er staat niet ‘mede levend gemaakt’ met Hem.

1 Korinthe 15:22 handelt ook over de levend making van gelovigen.

‘Want gelijk zij allen in Adam sterven, also zullen zij ook in Christus allen levend gemaakt worden.’

Dat dit wederom de vrucht is van de opwekking van Christus uit de doden staat in het vers ervoor.

‘Maar nu, Christus is opgewekt uit de doden, en is de Eersteling geworden dergenen, die ontslapen zijn.’

Maar opnieuw, er staat niet dat zij met Hem zijn levend gemaakt. Die uitdrukking is voorbehouden aan de brieven uit de Gevangenis periode, met name die aan de Efeziërs en de Kolossenzen, en staat in nauw verband met ‘mede opgewekt met Christus.’

5.h.2.

De Kolossenzen stonden bloot aan allerlei dwaalleringen, en er bestond het gevaar dat zij als een roof zouden worden weggevoerd. Dat zou dan gebeuren door een lege filosofie, en een ijdele verleiding of bedrog (Kol. 2:8). Deze filosofie en dit bedrog was in overeenstemming met de overlevering der mensen, en met de eerste beginselen der wereld, maar niet met Christus. Eerder hebben we gezien dat deze eerste beginselen der wereld ook konden verwijzen naar zowel de Joodse Godsdienst als de valse heidense godsdiensten waaruit zij waren getrokken. Beide waren zij niet in overeenstemming met hoe zij Christus hadden geleerd en met welke hun positie was in Christus.

Hoe hadden zij Christus geleerd? Antwoord:

‘Want in Hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk.’ (Kol. 2:9).

Wat was hun positie in Christus?

‘En gij zijt in Hem volmaakt, Die het Hoofd is van alle overheid en macht.’ (Kol. 2:10).

NBG’51 probeert de samenhang van de woorden ‘volheid’ uit vers 9 en ‘volmaakt’ uit vers 10 duidelijker te laten uitkomen. In het Grieks zijn de twee woorden, nog meer dan in het Nederlands,

duidelijk aan elkaar verwant. Ze hebben dezelfde stam. En daarom vertaalt ze vers 10 een beetje vrij, maar wel heel mooi: 'en gij hebt de volheid verkregen in Hem.'

Al de volheid der Godheid woont in Hem lichamelijk. In Hem is die volheid ons deel. Dat maakt 'volmaakt in Christus' uit. Daar hoeft geen godsdienst meer bij. Christus is onze Godsdienst. Christendom is bij Paulus geen serie al of niet verdeelde, ruziënde kerken, secten en stromingen, het is een Persoon. Een Persoon in Wie wij alles hebben. En buiten Hem niets.

5.h.3.

In het gedeelte van 11 tot en met 13 vinden we een aantal parallellen die licht geven over het gehele gedeelte, en over het eerste deel van vers 13 in het bijzonder.

IN WIE gij ook besneden zijt met een besnijdenis die zonder handen geschiedt,
IN DE uittrekking van het lichaam der zonden des vleses,
IN DE besnijdenis van Christus
zijnde MEDE BEGRAVEN met Hem in de doop

IN WIE gij ook
MEDE OPGEWEKT zijt
door het geloof der werking Gods, Die Hem uit de doden opgewekt heeft.

En Hij heeft u, voor de zonden en de voorhuid van het vlees dood zijnde,
MEDE LEVEND GEMAAKT met Hem, al uw misdaden u vergevende.

Dood voor de zonden. Dat hebben we eerder gezien, in de brief aan de Efeziërs. Nu haalt Paulus ook de voorhuid erbij. Dood voor de voorhuid. Waren deze Kolossenzen besneden? Nee. Zij waren nog steeds heidenen. Maar in de nieuwe bedeling deed het er niet meer toe. Sterker nog, als deze Kolossenzen zich nog zouden willen laten besnijden, dan zouden ze er nog steeds weinig van begrepen hebben. Paulus is hier lang niet zo fel als in zijn brief aan de Galaten, maar de boodschap en de waarschuwingen zijn ook hier even duidelijk aanwezig.

De oorzaak waarom Paulus hier nu ook noemt 'dood voor de voorhuid van uw vlees' ligt natuurlijk in vers 11. In geestelijke zin waren ze wel besneden. Namelijk met een besnijdenis, die zonder handen geschiedt.

5.h.4.

Tenslotte de laatste twee verzen, vers 14 en 15.

'Uitgewist hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen bestaande, hetwelk, zeg ik, enigerwijze ons tegen was, en heeft datzelve uit het midden weggenomen, hetzelve aan het kruis genageld hebbende.' (vers 14).

Het woord voor 'handschrift' komt alleen hier voor. Het wordt gevolgd door 'inzettingen.' Daarmee lijkt het te verwijzen naar 'de wet der geboden' van Efeze 2:15, 'in inzettingen bestaande'. Dat zou in overeenstemming zijn met het geheel van de brief. En het leidt vers 16 in.

'Dat u dan niemand oordele in spijs of in drank, of in het stuk van de feestdag, of van de sabbatten.'

Hij heeft datzelve (het handschrift) uit het midden weggenomen en het aan het kruis genageld. En zo worden deze Kolossenzen aangespoord hun leven naar niets of niemand naar niets of niemand te richten dan naar Christus, in Wie al de volheid der Godheid lichamelijk woont.

Vers 15 is ook interessant, maar moeilijk.

'En de overheden en machten uitgetogen hebbende, heeft Hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.'

Allerlei vragen doemen hier op, die lastig te beantwoorden zijn. Wie zijn deze overheden en machten? Wat is het dat Hij ze heeft uitgetogen, en hen in het openbaar heeft tentoongesteld? En wat betekent Zijn triomf over hen?

We kunnen bij de overheden en machten aan nauwelijks iets anders denken dan aan bewoners van de hemelen. In Efeze 1:20,21 wordt er van Christus gezegd dat Hij aan Gods rechterhand IN DE HEMEL is gezet, 'verre boven alle overheid en macht'. En in Efeze 3:20 wordt het doel van de Gemeente duidelijk gemaakt.

'Opdat nu, door de Gemeente, bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten IN DE HEMEL de veelvuldige wijsheid Gods.'

De geestelijke strijd van deze Gemeente is niet tegen bloed en vlees, maar

'tegen de overheden, tegen de machten [...] IN DE HEMEL.' (Efe. 6:12).

Christus wordt niet alleen gezegd te zijn het Hoofd van de Gemeente, maar ook 'van alle overheid en macht.' (Kol. 2:10).

Op grond van deze summere gegevens lijkt het erop dat er 'goede' overheden en machten zijn, en vijandige, waartegen gestreden moet worden. Het gaat dan om deze laatste groep in vers 15. Hij, Christus, heeft de overheden en machten uitgetogen. Dat wordt is hetzelfde als 'uitgedaan' in Kolossenzen 3:9, 'dewijl gij uitgedaan hebt de oude mens.' En 'uittrekking' in 'de uittrekking van het lichaam der zonden des vleses, door de besnijdenis van Christus' is het zelfstandig naamwoord, afgeleid van hetzelfde werkwoord. Paulus gebruikt deze woorden alleen in de Kolossenzen brief. Dat 'uitgetogen' betekent dan waarschijnlijk 'van alle macht en kracht ontdaan.'

Zo wordt het ons ook verklaard in de kanttekeningen bij de SV: 'Dat is van hun macht en wapenen ontbloot hebbende, welke wapenen waren de zonde en dood, welke macht was de wet; 1 Kor 15:55,56; zie ook Lukas 11:22; een gelijkenis, genomen van de overwonnen veldoverste met zijn krijgsknechten, die alzo van hun wapenen ontbloot zijnde voor de ogen van een ieder tot een schouwspel plachten omgevoerd te worden, totdat zij in de gevangenis gebracht, en aldaar opgesloten of omgebracht werden.'

Hij heeft over deze overheden en machten getriomfeerd. 'Door hetzelfde.' Deze laatste woorden wijzen terug naar het kruis van vers 14.

Ongetwijfeld is hiermee nog niet alles gezegd over de overheden en de machten. Maar wellicht dringt het nu wel beter door, dat er aan het kruis meer gebeurde dan dat er genoegdoening van de zonden werd gedaan. Er is veel meer mee gemoeid. Het gaat allemaal veel dieper en het is allemaal veel omvangrijker. Er wordt ons in Gods Woord voldoende mede gedeeld om dat te kunnen zien, en ook om er iets van te kunnen zien. En waar het deze machten en overheden betreft zullen we daar waarschijnlijk genoeg mee moeten nemen. God heeft er ons in Zijn Woord niet veel meer over geopenbaard. Maar hoe dit ook zij: 'met Hem levend gemaakt' en 'met Hem opgewekt', doet ons ook delen in deze overwinning.

5.i.

Leer en leven liggen bij Paulus altijd dicht bij elkaar. Zo ook in de leer aangaande 'opgewekt met Christus'.

'Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de rechterhand Gods. Bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn. Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.' (Kol. 3:1-3).

Hier vinden we voor de laatste keer 'mede opgewekt'.

Paulus schreef: 'gij zijt gestorven'. Dat is gebeurd. Namelijk 'met Christus'.

'En uw leven is met Christus verborgen in God.' Gestorven, maar er is toch leven! Ook dat leven is 'met Christus', omdat zij met Christus waren opgewekt.

Een leven met Christus, verborgen in God. Dat is zo iets geheel anders dan het leven naar allerlei regels en voorschriften van welke godsdienst dan ook. Het is een realiteit, een levensbeginsel, die niets met het bedenken van de dingen die op de aarde zijn te maken heeft. De rest van dit hoofdstuk (Kolossenzen) geeft aan hoe dit leven tot uiting komt. Paulus zegt niets over eten of drinken; niets over het houden van bepaalde dagen, en wat je daarop wel en niet mag doen. Er zijn geen voorschriften over wel of niet moeten trouwen. Nee, dit leven, verborgen met Christus, is duidelijk niet te vangen in allerlei regels en voorschriften. Maar het is aan de andere kant helemaal niet onduidelijk hoe Paulus verwacht dat dit leven openbaar komt. In vers 5 tot en met 9 legt Paulus uit van welk gedrag de Kolossenzen zich moesten ontdoen. In vers 12 tot en met 17 schrijft hij welke houding er bij dat verborgen leven in God behoorde. En in de daarop volgende voegt hij er nog enige richtlijnen aan toe voor het huiselijke leven en in de verhoudingen tussen heer en dienstknecht.